

Alföldi György

Építész szerepek a városfejlesztésben

Budapest – Józsefváros, Futó utca megújítása

Mestermunka

Budapest, Futó utca 20. lakóház

2007.

Tézisfüzet

Építész szerepek a városfejlesztésben Budapest – Józsefváros, Futó utca megújítása

Értekezésem célja, kísérletet tenni a korunkban megjelenő „építészeti-érték” és „építész-szerep” válság megértésére, és utat keresni a problémák feloldására. Értekezésemben a város változásaival kapcsolatban vizsgálom az építészeti kérdéseket, milyen összefüggés van közöttük. Szerzőként vallom, hogy az építészeti alkotások csak részelemei a városnak. A városi-életet befolyásolják, de nem határozzák meg, illetve inkább a fordítottja az igaz, ha a város egy helyén megindul a fejlődés, akkor kerülnek oda nívós alkotások. Az élet változásai határozzák meg tehát, a városban megjelenő épületeket, alkotásokat. Az pedig számomra egyértelmű, hogy minden épület alkotás, amely kihat egy részt a világból.

Értekezésem aktualitását az adja, hogy munkám - Józsefváros fejlesztése-rehabilitációja - során lefolytatott építészeti-városfejlesztési viták pusztán a „hogyanokról” szóltak, miközben szerintem a 20. század közepén kialakult megközelítés mód alkalmazhatóságáról kell vitatkozni. Azt gondolom különösen fontos, új utak keresése a városok belső magjainak átváltozásai-átépülése kapcsán.

A 21. század kezdetén Budapest belvárosában, tehát az a kérdés foglalkoztatott, hogy mit kell tennie egy építésznek ahhoz, hogy meginduljon egy városrész régóta várt megújulása? Mi a szerepe a városrész életlehetőségeinek biztosításában?

A kérdések megválaszolásához egy hipotézist állítottam fel, mely szerint az építészet és a városalakítás két külön folyamat. Az értekezésben a hipotézis különféle aspektusait járom körül, külön-külön a két folyamatot illetően, az építészek szerepét vizsgálva. Párhuzamosan mutatom be az építészetet és a városalakítást, az építészeti alkotásokat és a várost, és az eltérő szerepeket.

A hipotézist területileg és időben leszűkítve 2000 és 2006 között a „Józsefváros - Futó utca és környékének” megújítási lépésein keresztül bizonyítom. A megújítás szinte valamennyi lépésében szerzőként vettem részt, így saját közvetlen tapasztalataim körében vizsgálom az építész szerepeket a folyamatokban.

Mestermunkám, „Budapest-Józsefváros, Futó utca 20. lakóépület”, is a városrész megújulásának egyik eleme. A meginduló élet és a létrejött épített környezet igazolja, hogy a sikerhez az építész részéről eltérő szerepvállalások szükségesek. Felvetésem körüljárása közben törekszem a holisztikus megközelítésre, általános filozófiai, humánológiai, és további humán tudományok segítségével.

1.

Az építészet és a városalakítás két egymástól jelentősen eltérő folyamat. A két folyamatban résztvevők alapvetően különböző tevékenységeket – alkotást, alakítást – végeznek. Az építész, mint személy, tehát eltérő szerepet tölt be az építészeti alkotás és a városalakítás során.

2.

Az építészeti alkotás – mint térszakasz – a kiterjedésében végtelen tér és idő egy pontjának egymáshoz rendelésével keletkezik. A létrejövő térszakasz mind fizikai, mind időbeli kiterjedése véges.

A városról tehát kimondható, hogy térben és időben állandóan változó organizmus, változásának erejét, irányát és dinamikáját az alkotóelemei közötti interakciók és kölcsönhatások adják.

3.

Az építészeti alkotási folyamat zárt, tárgyában, időtartamában, és a benne résztvevők meghatározottságában.

A városalkotó elemek egymással összekapcsolódva alakítják a várost, az elemek egymástól függetlenül is változnak az időben. A város nyitott rendszer.

4.

Az építész feladata a téralkotás, a téralkotás megjelenítése, a világban működő kulturális rendszerek, és minták keretei között.

A városalakító szerepe nyitott folyamatok létrehozása, és állandó alakítása.

Mestermunka, Futó utca 20, 2002-2005

A Futó utcai környezetet átértékelő, és újragondoló koncepciómnak az egyik első építészeti interpretációja a Futó utca 20. lakóépület.

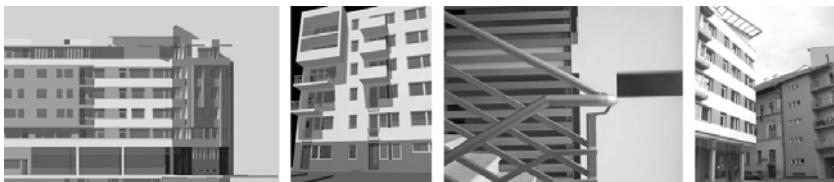
Az építetőnek a Futó utcában ez volt az első épülete ezért, a telek kihasználtságában erős követelményeket fogalmazott meg számunkra, azzal is nehezítve feladatunkat, hogy korlátozta a felhasználható építőanyagok körét. A közösen kialakított tervezési programban legfontosabb alapelveként elfogadásra került, hogy megfizethető, a mai igényeknek megfelelő, korszerű lakások készüljenek.

Kollégáimmal együtt megfogalmaztuk, hogy az épület létrejöttének legfontosabb célja, a környék megújulásának jelenvalóvá tétele. Azt akartam, hogy az épület méltón foglalja el helyét az újonnan kialakított tér csuklópontjában, tereivel – udvar, lépcsőház, lakások – nyújtson korszerű körülményeket a lakóknak. Az épület építészeti értelemben haladja meg a „lakótelep modernizmust” úgy, hogy mutassa fel napjaink építészetének hangulat teremtő varázsát, homlokzat és tömeg tagolásával teremtsen kapcsolatot a környező – régi és új – beépítéssel. Fontos helyre, a Futó utca és Nap utca sarkán létrejött tere készült az épület. A belső városrészekben megjelenő új házaknak fokozott

érdeklődésnek kell megfelelnie, hiszen a meglévő 19. század végi épületek - szomszéd - épületek, homlokzati arányrendszere, részletgazdagsága erős kontrasztban áll az új épület programjából kialakuló arányrendszerrel és a korszerű építészeti formálásból származó részletek egyszerűségével. Az épület telke köti össze a Nap utcai régi szomszéd épületet és a Futó utcai új beépítéssel.

Az épület tömegformálásának megkezdésekor a két szomszédos épülethez való csatlakozást és a sarokkulcspozíció elfoglalását vettem alapvetően figyelembe. Az első tömegvázlatokból világossá vált számomra, hogy telkünkre megformálható tömeg jelentősen nagyobb, mint a környező épületek tömegei. Ezért a tömeg tovább bontásával tettük plasztikusabbá a házat és jelöltük ki a legfontosabb pontjait az épületnek: földszinti üzletek a tér felől, a két bejárat, ill. az épületsarok kijelölése.

A tömegképzéssel párhuzamosan zajlott az épület szervezése, struktúrájának kialakítása. Az U alakú beépítés két csuklópontjába helyeztük el a függőleges közlekedési tengelyeket. A lépcsőházakat és a hozzájuk kapcsolódó bejárat elöterekeket az épület fontos elemeiként terveztük meg, hiszen ezek a terek vezetnek át a közösségi és magán terek között. Olyan átmeneti tereket terveztünk, melyek kielégítik ezeket az igényeket, megadják az itt élőknek a hazaérkezés első élményét.

A lakások megközelítése a vízszintes közlekedőkön keresztül történik. A „függőfolyosós” tradíció átértelmezésével létrehozott alaprajzi elrendezés, ugyanakkor jó minőségű udvari lakások létrehozását is biztosította. A nyitott de strukturált belső udvar, vizuális kapcsolatban van a tömbbelső további zöldfelületeivel. A gépkocsikat 50%-ban telken belül mélyparkolóokban helyeztük el.

Az épület tömegének építészeti megfogalmazását kívántuk erősíteni a homlokzatképzéssel. A homlokzat kialakítása az egyik legkomolyabb kihívás a belső városrészekben történő tervezésnél. A 19. század végi épületek homlokzati rendszerét a belső térszerkezetből – nagy belmagasság és széles cella méret – adódó méretrend, és az ilyen módon kialakult függőleges felület tektonikusdíszítés határozza meg.

Az épülethez közelítve úgy érzem, hogy mindig talál a szemlélő, építészeti részleteket az épületen, és az épület szerénységet, és emberközeli megjelenést sugároz.

Kiviteli terv; 2002-2003, Építészet: Alföldi György építész, vezető tervező Rév8, Bach Péter, Milassin Gergely Márk Péter építészek DbArch, tervezői művezetés Kolossa József építész Rév8, Szakági tervek: statika - Andorka Tibor, gépészet - E. Seres Edit, épület villamos terv – Somogyi Gábor; Engedélyezési terv; 2002, Építészet Alföldi György építész, vezető tervező Rév8 Rt, Bach Péter, Milassin Gergely Márk Péter, Vannay Miklós, Nyitray Tünde építészek DbArch Bt, Szakági tervek statika - Andorka Tibor, gépészet - E. Seres Edit, épület villamos terv – Somogyi Gábor

Alföldi György (1960)

építészmérnöki diploma, 1984., Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kar

mesteriskola, építész vezetőtervező, 1992. Magyar Építőművész Szövetség Mesteriskola X. ciklusa

szakmérnök, városépítési-városgazdasági

szakirány, 2005., BME. Építészmérnöki Kar Urbanisztikai Intézet

műemléki referens, 1984-1988., Országos Műemléki Felügyelőség

építész, 1988-1990., Szentendrei Városgazdálkodási Vállalat

ügyvezető, építész, vezető tervező, 1990-1997., Kocsis-Alföldi / Szentendrei Építésziroda Kft.

építész, vezető tervező, 1997 -, Alföldi György VárosÉpítészet Kft.

vezérigazgató, építész, vezető tervező, 1999 -, Rév8 Józsefvárosi Rehabilitációs és Városfejl. Zrt

meghívott előadó, külső konzulens, 1999 - 2001., Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kar, Urbanisztikai Intézet

meghívott előadó, 2002 - 2003., BME Építészmérnöki Kar, Lakóépülettervezés Tanszék

államvizsga bizottsági tag 2003-06., Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kar

külső oktató, 2004-, BME Gazdasági és Társadalomtudományi Kar, Szociológia és Kommunikáció Tanszék

külső konzulens, 2006-, Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kar, Urbanisztikai Intézet

csoportos kiállítás, Kocsis Józseffel – és más építészekkel, Szentendrei Építész Egylet kiállítása, Szentendre 1991, 1993

Kocsis József, Alföldi György építészek kiállítása, Budapest Tölgyfa Galéria 1995, Békéscsaba 1995.

„Egy városrész ébredése”, Rév8 Rt kiállítás, szerző, Budapest, N&N Galéria 2005.

Csongrád-Bökényalj, rekonstrukció tervpályázat 1989; II. díj, Kocsis Józseffel, Szalai Andrással, Sisa Bélával – társszerző

Békéscsaba, belváros rekonstrukció tervpályázat 1991; II. díj, Kocsis Józseffel, Kocsis Csabával, Szalai Andrással, Sisa Bélával – társszerző

Esztergom, piac, meghívásos tervpályázat, 1992; I. díj, Kocsis Józseffel, Kocsis Csabával – társszerző

Budakeszi, ravatalozó, tervpályázat 1992; I. díj, Kocsis Józseffel – társszerző

Budapest, EXPO vendéglátó létesítmények tervpályázat 1996; II. díj, Kocsis Józseffel, Osváth Gáborral – társszerző

Szentendre, Új Köztemető, tervpályázat 1999; I. díj, Kocsis Józseffel, Kocsis Barnabással, Kocsis Gáspárral – társszerző

Győr, Sportcsarnok, tervpályázat 2000; II. díj, Bach Péterrel, Márk Péterrel, Milassin Gergővel, Vannay Miklóssal – társszerző

Visegrád városközpont, országos ötletpályázat 2005. II. díj, Kolossa Józseffel, Kolossáné Bartha Katalinnal, Komlói Bencével – társszerző

Budapest, Józsefvárosi Rehabilitációs Stratégia, 1998., szerző, Sárkány Csilla , Koszorú Lajos, építészek

Józsefváros, városfejlesztés – városfejlődési modell, 2004., szerző, Kolossa József építésszel,

Józsefváros 15 éves Kerületfejlesztési Stratégia, 2005., szerző, Sárkány Csilla, Kolossa József építészekkel,

Szentendre, Családi ház (saját), 1989., Petényi Zsuzsannával – szerző

Szentendre, AGY Tanoda, 1991 - 1998., felelős tervező

Esztergom, Kereskedelmi Bank RT, fiókja, 1991 - 1994., Kocsis Józseffel, Ágó Mátyással – szerző

Budapest, Munkácsy u. 16, rekonstrukció, 1994.
Kocsis Józseffel, Osváth Gáborral – szerző

Budapest, Futó u. 22 - 24 társasház, 2000., Nyitrai Tündével – szerző

Budapest, Futó u. 26 - 28 társasház, 2000., Bach Péterrel – szerző

Budapest, Futó utca 20 lakóház, 2003 - 2004., Bach Péterrel, Milassin Gergővel – szerző

Szentendre, Új Köztető, tervpályázat, 2005.,
Tájépítész, Kocsis József, Kocsis Barnabás, Kocsis Gáspár szerzőkkel

Budapest, Futó utca 55 szálloda, 2003 - 2006., Bach Péterrel, Kolossa Józseffel – szerző

